

Lauri Hussar
Riigikogu

Teie: 28.01.2026 nr 2-3/15-460

Meie: 16.02.2026 nr 1-9/1854-2

**Vastus Riigikogu liikme Lauri Laatsi
küsimusele siseministrile (KK 460)**

Lugupeetud Riigikogu esimees

Vastavalt Riigikantslei 28.01.2026. aasta resolutsioonile nr 7-1.2/26-00209 esitame teile vastused Riigikogu liikme Lauri Laatsi kirjalikule küsimusele tihenened poevarguste kohta.

1. *Kuidas on viimase viie aasta jooksul muutunud poevarguste arv Eestis ning milline osa neist on toimunud toidupoodides?*

Politsei- ja Piirivalveamet saab varavastastest süütegude osas eristada vargusi kaubandusettevõttest. Vargus kaubandusettevõttest on vargus, mille toimumiskohaks on andmestikus märgitud kaubamaja, kauplus, tankla, teenindusettevõte, kiosk või hulgiladu. Vargus kaubandusettevõttest võib olla nii kuritegu kui ka väärtegu, seetõttu on üldise trendi vaates mõistlik jälgida eeskätt süütegude koguarvu (ehk väärteod ja kuriteod kokku) muutumist. Politsei- ja Piirivalveamet ei pea eraldi arvestust, palju vargustest kaubandusettevõttest on toimunud just toidupoodides. Selliste andmete eristamine eeldaks täiendavat ja märkimisväärset käsitööd ning tuleb arvestada, et palju suuremad kauplusteketid on samaaegselt nii toidu- kui kodutarvete poed.

Perioodil 2021 – 2025 on vargused kaubandusettevõttest **kasvanud 8 851 süüteolt 2021. aastal 10571 süüteoni 2025. aastal**. Sealhulgas on registreeritud **kuriteod** kasvanud **3891-lt 7101-le** ning registreeritud **väärteod** langenud **4960-lt 3470-le**.

	2021	2022	2023	2024	2025	Muutus	Muutus %
Registreeritud kuriteod	22 679	23 201	26 552	27 117	29 098	1 981	7%
<i>sh vargused kaubandusettevõttest</i>	3 891	4 366	6 063	6 203	7 101	898	14%
Registreeritud väärteod	98 789	96 706	96 774	104 864	103 641	-1 223	-1%
<i>sh vargused kaubandusettevõttest</i>	4 960	5 628	5 764	4 583	3 470	-1 113	-24%

Süüteod kokku	121 468	119 907	123 326	131 981	132 739	758	1%
sh vargused kaubandusettevõttest	8 851	9 994	11 827	10 786	10 571	-215	-2%

Siinkohal märgime, et vastavalt soovitud oleme küll välja võtnud süütegude andmed viimase viie aasta kohta, kuid tulenevalt kasutatavate menetluse infosüsteemide muutumisest ja kriminaalmenetluse andmete üleviimisest teise infosüsteemi, ei ole kuritegude andmed alates 2023. aastast varasemate aastatega täpselt võrreldavad. Seega ei pruugi andmed registreerimise arvude osas kattuda ka varasemates statistikas esitatud andmetega (andmete arvud võivad olla muutumises lähtuvalt väljavõtmise ajast, metoodikast ja allikast).

Kuritegude registreerimise arvu kasv ja väärtegude arvu langus on seotud ka sellega kuidas politseid süütegudest teavitatakse, selgitame seda täpsemalt järgmise küsimuse vastuse juures. Samuti tuleb arvestada, et statistikas kajastuvad politseile teada antud süüteod, mis ei pruugi kajastada täielikke andmeid ja tegelikku olukorda.

Andmete kohaselt on viimasel kolmel aastal registreeritud kuritegude arv kasvanud ja sarnane trend on ka kauplusevarguste puhul.

Kauplusevarguse väärteod on viimasel kolmel aastal olnud langustrendis. Registreeritud väärteodid oli 2025. aastal vähem kui 2024. aastal, samas 2024. aastal jällegi rohkem kui 2023. aastal.

Kokku on varguste registreerimine kaubandusettevõtetest jäänud samale tasemele. Oluline on välja tuua, et tegu siiski politseile teada antud süütegude registreerimisega, mis ei pruugi kajastada täielikke andmeid. Kuritegude registreerimise arvu kasv ja väärtegude arvu langus on seotud ka sellega kuidas meid teavitatakse – kui kauplused on teinud ise eeltööd nt ühe isiku osas ning annavad teada ühe avaldusega tema vähemalt kolmest teost, siis on tegu vaadeldav kohe süstemaatilise vargusena ning kvalifitseeritav kuriteona.

2. Kas politsei ja piirivalveametil on andmeid selle kohta, kui palju on kasvanud poevargustega seotud väljakutsed, pöördumised või menetlused võrreldes varasemate aastatega? Kas teil on ka andmeid kui palju on selliseid juhtumeid, kus ettevõtte lahendab ise olukorra ja ei pöördu politsei poole?

Väljakutsed, mis on soetud vargustega kaubandusettevõtetest, on olnud ajas pidevas muutumises ning viimasel paaril aastal languses. Väljakutsete arvu mõjutavad erinevad tegurid ja muu hulgas ka see, kuidas kaubandusettevõtte politseid teavitab. Võrreldes 2021. aastaga on **väljakutsed** kasvanud **4900-lt 5067-ni** 2025. aastal. Samas oli väljakutsete arv kõrgeim 2023. aastal (**6174 väljakutset**).

	2021	2022	2023	2024	2025
Väljakutsed (vargus müügikohast/ -asutusest)	4 900	5 283	6 174	5 624	5 067

Mõned kaubandusettevõtted kutsuvad politsei iga juhtumi korral eraldi välja. Osade juhtumite puhul kogutakse esmased andmed ja edastatakse teade posti teel või elektroonilisi kanaleid pidi. Samuti on juhtumeid, kus kauplused on teinud konkreetse isiku osas ise eeltööd ning annavad ühe avaldusega teada vähemalt kolmest tema poolt toime pandud teost. Siit võib tekkida erisus ka statistilises vaates – igast teost koheselt teada andes võivad esmased vargused kvalifitseeruda väärtegedena, kuid sama isiku poolt

vähemalt kolme toime pandud varguse puhul on tegemist kohe süstemaatilise vargusega, mis on kvalifitseeritav kuriteona.

Politsei- ja Piirivalveametil ei ole andmeid, palju on juhtumeid, kus ettevõtte lahendab ise olukorra ja ei pöördu politsei poole. Sellistest olukordadest Politsei- ja Piirivalveametit eraldi ei teavitata ning Politsei- ja Piirivalveamet vastavasisulist aruandlust ei pea.

3. *Millised on peamised kaubagrupid, mida poevarguste käigus kõige sagedamini varastatakse, ning kas toidukauba osakaal on viimastel aastatel kasvanud?*

Politsei- ja Piirivalveametil pole küsitud perioodi osas statistikat kaubagruppide lõikes, nende andmete väljavõtmine eeldaks täiendavat ja märkimisväärset käsitööd.

Saame lisada, et Justiitsministeeriumi tellimusel on Civitta Eesti AS poolt 2024. aastal valminud „[Uuring kauplustest toime pandud varguste menetluspraktikast](#)“. Uuringus puudub küll konkreetne ülevaade, millised on peamised kaubagrupid, mida poevarguste käigus kõige sagedamini varastatakse, kuid samas on leheküljel 7 välja toodud varaste tüübid. Nende näitel on näha, mis kaupu üks või teine grupp vargaid peamiselt varastab ja mis põhjusel. Uuringus on välja toodud, et üks grupp vargaid, kes varastab tavapäraseid toiduaineid väiksemas koguses kas iseteeninduses mõnda eset skaneerimata jättes või mõnd eset kotti pannes, on abivajavad isikud, kes varastavad toimetuleku jaoks. Tihti on tegemist väliselt tavaliste inimeste või vanemaealiste inimestega.

4. *Kuidas on samal ajavahemikul muutunud üldine kuritegevuse tase Eestis ning millisesse laiemasse kuritegevuse trendi poevarguste kasv paigutub?*

Perioodil 2021 – 2025 on registreeritud süütegude arv **kasvanud 121 468 süüteolt 132 739 süüteoni**, sh registreeritud kuritegude arv **22 679 kuriteolt 2021. aastal 29 098 kuriteoni** 2025. aastal ning registreeritud väärtegude arv **98 789 väärteolt 103 641 väärteoni**. Täpsem ülevaade registreeritud süütegudest aastate lõikes on leitav esimese küsimuse vastuses olevast tabelist.

Vargused kaubandusettevõttest kuuluvad varavastaste süütegude alla ning viimased on [statistika](#) kohaselt enimlevinud kuriteoliik.

5. *Kas ministeeriumil on hinnanguid või analüüse selle kohta, mil määral on poevarguste sagenemine seotud inimeste majandusliku toimetuleku halvenemisega ning milliseid ennetavaid või sotsiaalseid meetmeid peetakse vajalikuks selliste juhtumite vähendamiseks?*

Kriminaalpoliitika kavandamine ja elluviimine on Justiits- ja Digiministeeriumi ülesanne. Ministeeriumi [põhimäärus](#) näeb ette ka vastavad tegevused: kriminaalpoliitika kujundamiseks vajalike uuringute läbiviimine ning kuriteoennetuse, kriminaalmenetluse ja karistuste täideviimise praktika analüüsimine, samuti kuriteoennetuse koordineerimine.

Justiitsministeeriumi tellimusel valminud [uuringle](#) tuginedes saab välja tuua peamised soovitatud meetmed:

- Sotsiaalsete tugimeetmete tugevdamine

Uuring rõhutab vajadust suunata abivajavad isikud kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajate hoole alla. Kui madala mahuga vargusi otsustatakse mitte menetleda, peab olema tagatud, et isikutele osutatakse tuge (toimetulekutoetus, kriisiabi, sotsiaaltöö).

- Sõltuvusravi ja rehabilitatsiooniteenuste arendamine

Suur osa vargustest on seotud alkoholi- ja narkosõltuvusega. Uuringus peetakse vajalikuks suurendada raviteenuste kättesaadavust ja siduda korduvvargad sihitud rehabilitatsiooniprogrammidega.

- Optimeeritud menetlusprotsessid korduvvarguste puhul

Korduvate ja süstemaatiliste varguste vähendamiseks soovitatakse tõhustada politsei ja kaupluste koostööd, parandada andmevahetust ning lihtsustada menetlusprotsessi, et vältida episoodide kuhjumist ja karistamatuse tunnet.

- Ennetusmeetmete täiustamine kauplustes

Uuring toob välja vajaduse tugevamate turvalahenduste, selgemate protseduuride ja parema teavituse järele. See võib vähendada juhuslike varguste hulka ja koormust nii ettevõtetele kui Politsei- ja Piirivalveametile.

Soovime eraldi rõhutada, et on väga oluline, et kaubandusettevõtted ise tegelevad ennetuse ja süütegude ärahoidmisega ning klientidega suhtlemisega, kuna kauba eest mittemaksmine võib olla vahel sõltuv ka tehnilistest tõrgetest, tähelepanematuses vms.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister

Teadmiseks: Riigikantselei

Indrek Link, indrek.link@siseministeerium.ee